

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-27

Vår referens

Sandi Andersson

Förvaltningsjurist

sandi.andersson@malmo.se

Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Ett höjt bidrag vid återvandring

ASN-2025-7942

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss avseende promemorian *Ett höjt bidrag vid återvandring*. Arbetsmarknads- och socialnämnden har ombetts att yttra sig.

Regeringen vill stimulera och öka den frivilliga återvandringen från Sverige. Återvandringsbidraget föreslås därför höjas från 10 000 kr till 350 000 kr för vuxna.

Bidraget ska möjliggöra en nystart i ett annat land och bidra till att minska antalet utanförskap i Sverige.

Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förvaltningen bedömer att det finns skäl att ifrågasätta om det höjda bidraget kommer att uppnå avsedd effekt och ser brister i analysen av möjliga konsekvenser för barn och jämställdhet.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Promemoria - Ett höjt bidrag vid återvandring
- Förslag till yttrande Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Ett höjt bidrag vid återvandring
- G-Tjänsteskrivelse ANS Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Ett höjt bidrag vid återvandring

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-05-28

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-06-05

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-06-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Betänkandet *Stöd till invandrares utvandring* (SOU 2024:53)

Regeringen vill kraftigt stimulera och öka den frivilliga återvandringen från Sverige. En särskild utredare fick därför i uppdrag att göra en översyn kring incitamenten för frivillig återvandring.

Utredaren kom genom betänkandet *Stöd till invandrares utvandring* fram till att större höjningar av dagens återvandringsbidrag bör ses som riskabla och därför bör undvikas. Utredaren bedömde att den möjliga nyttan inte är tillräckligt stor för att motivera risktagandet.

Regeringen gör en annan bedömning och menar att åtgärder för att stimulera frivillig återvandring går att utforma på ett sätt som minskar risken för splittring i samhället.

En ny förordning om återvandringsbidrag för vissa utlänningar

Migrationsverket ska få bevilja ett statligt bidrag till vissa utlänningar som vill lämna Sverige och bosätta sig permanent i sitt tidigare hemland eller i ett annat land.

De som omfattas av återvandringsbidrag är främst de som har uppehållstillstånd som skyddsbehövande och deras familjemedlemmar. För att minska risken för att fler söker sig till Sverige krävs att personen har haft uppehållstillstånd sedan den 12 september 2024 eller tidigare.

Återvandringsbidrag får inte lämnas för bosättning i ett EU/EES-land. Det får bara beviljas en gång och kan inte ges till den som har skulder hos Kronofogden. Bidraget kan inte ges till den som är misstänkt för brott och för den som har dömts till fängelse kan bidrag inte lämnas förrän straffet har avtjänats.

Vuxna ska kunna beviljas 350 000 kr och barn 25 000 kr. Makar och sambos kan få högst 500 000 kr tillsammans, och en familj högst 600 000 kr. Bidraget ska betalas ut i tre steg.

Regelverket har anpassats till en väsentligt ökad risk för fusk och missbruk samt felaktiga utbetalningar.

Mottagaren av återvandringsbidraget blir återbetalningsskyldig bland annat om denne har lämnat oriktiga uppgifter eller bosätter sig på nytt i Sverige. Om det finns särskilda skäl får Migrationsverket avstå från att begära återbetalning. Ett sådant skäl kan vara att

mottagaren, under den tid då uppehållstillstånd fortfarande gäller, har skäl att återvända till Sverige till följd av ett nyuppkommet skyddsbehov.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner

Eftersom det inte är möjligt att närmare uppskatta hur många som kommer att ta del av återvändringsbidraget, går det inte heller att bedöma i vilken utsträckning kommunernas kostnader påverkas.

Konsekvenser för enskilda och integrationen

I betänkandet *Stöd till invandrades utvandring* bedömde utredaren att ett kraftigt höjt återvändringsbidrag skulle kunna skada integrationen, eftersom det kan uppfattas som ett budskap till målgruppen om att den inte är önskad i Sverige.

Regeringen vill understryka att återvandring är helt frivilligt och att målet med integrationspolitiken är att den som beviljas uppehållstillstånd ska integreras. Samtidigt lyfts behovet av att motverka ett växande utanförskap i samhället.

Det är svårt att på förhand bedöma vilka personer som kommer att ansöka om återvändringsbidrag. Det kan handla om individer som lever i utanförskap till följd av bristande egenförsörjning eller språkkunskaper, men även om personer som är väletablerade i det svenska samhället. Återvändringsbidraget kan skapa möjligheter till en nystart i livet och därmed bidra till att minska antalet personer som lever i utanförskap i Sverige.

Återvändringsbidraget kan medföra negativa konsekvenser för enskilda, bland annat genom att öka risken för påtryckningar inom familjer där inte alla medlemmar önskar återvändra. Detta kan påverka jämställdheten negativt och innebära att barn i högre utsträckning lämnar Sverige mot sin vilja. Migrationsverket har möjlighet beakta den enskilda situationen vid sin bedömning, och vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas i enlighet med barnkonventionen.

Sammantaget kan bidraget få både positiva och negativa effekter för integrationen. Eftersom konsekvenserna är svårbedömda bör reformens effekter följas upp och analyseras fortlöpande.

Förvaltningens överväganden

I betänkandet *Stöd till invandrades utvandring* bedömer utredaren att den årliga återvandringen skulle kunna förväntas öka med 700 personer per år. Detta motsvarar mindre än en promille av återvändringsbidragets målgrupp.

Förvaltningen menar att denna begränsade effekt ger anledning att ifrågasätta om ett höjt återvändringsbidrag i någon nämnvärd omfattning kan förväntas bidra till förbättrad integration eller minska utanförskapet i Sverige.

Förvaltningen vill även lyfta att återvändringsbidraget kan få negativa konsekvenser för kompetensförsörjningen inom välfärden. Enligt SKR:s rapport *Välfärdens*

kompetensförsörjning (2024) är personalförsörjningen en av välfärdens största utmaningar. En kraftig ökning av antalet äldre kommer att leda till en ökad efterfrågan på insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård under de kommande åren. Samtidigt bedöms inte ökningen av antalet sysselsatta vara tillräcklig för att möta detta växande behov.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att ett höjt återvandringsbidrag, genom att minska tillgången till arbetskraft, riskerar att ytterligare försvåra välfärdens kompetensförsörjning.

Förvaltningen anser att utredningen har ett bristande barnperspektiv. Det framgår inte tydligt vilka konsekvenser som återvandringsbidraget kan få för barn i familjer där föräldrarna önskar återvändra, och det saknas en utveckling av hur Migrationsverket konkret ska tillämpa principen om barnets bästa i prövningen av ansökningar.

Vidare saknas en analys av vilka konsekvenser återvandringsbidraget kan få för jämställdheten. Eftersom det kan finnas en risk för påtryckningar inom familjer, särskilt där det råder beroenderelationer, är det enligt förvaltningen angeläget att dessa aspekter beaktas.

Ansvariga

Therese Wihlborg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef